

תורה שבעל-פה

לקט מצוות

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — (20x4) — 80 נקודות

פרק שני — (10x2) — 20 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיזטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיזטה" בראש כל עמוד טיזטה. רישום טיזטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (80 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-5 (לכל שאלה — 20 נקודות).

1. מצוות קידוש שבת בדברים (לא), שלא לעשות מלאכה בשבת (לב)

א. (1) כתוב טעם משותף ל"מצוות קידוש שבת בדברים" ולאיסור "שלא לעשות מלאכה בשבת".

(2) כתוב טעם נוסף לאיסור עשיית מלאכה בשבת.

(7 נקודות)

ב. בעל ספר החינוך כתב ש"דוחין הכול להצלת נפשות" והטעם הוא "לפי שסיבת עשיית

המצווה הוא האדם, וקיום הסיבה הוא קיום הכול". הסבר את דבריו. (7 נקודות)

ג. (1) מהו עונשו של העושה מלאכה בשבת במזיד, ומה הם התנאים להענשתו?

(2) מהו עונשו של העושה מלאכה בשבת בשוגג?

(6 נקודות)

2. לקבוע מזוזה בפתחים (תכג)

א. בהלכות העוסקות בכתיבת פרשיות המזוזה קבעו חז"ל "ואפילו כתב אחד — מעכב".

מהו ההסבר של בעל ספר החינוך לקביעת חז"ל, ומה דינה של מזוזה זו? (7 נקודות)

ב. מהמילה "ביתך" (דברים, ו', ט') למדו חז"ל שיש לקבוע את המזוזה באחד מצדי הדלת.

כתוב מהו הצד, והסבר את הלימוד מן הפסוק. (6 נקודות)

ג. יש פתחים שפטורים ממזוזה.

(1) ציין שתי סיבות לפטור.

(2) כתוב דוגמה אחת לכל סיבה.

(7 נקודות)

3. לעבוד השם יתברך בתפילה בכל יום (תלג)

- א. (1) מה הם שלושת החלקים של תפילת העמידה, ומהו הנושא של כל אחד מהם?
(2) מהי התועלת המעשית ומהי התועלת הרעיונית שיש למתפלל בתפילה לה?
(7 נקודות)

- ב. חכמים תיקנו את תפילת "צורכי עמך ישראל מרובין".
בעבור מי תיקנו תפילה זו, ומדוע בתפילה זו אדם יוצא ידי חובת תפילה מדאורייתא?
(6 נקודות)

- ג. (1) כנגד מה תיקנו חכמים כל אחת משלוש התפילות שבכל יום, וכנגד מה תיקנו בשבתות ובמועדים תפילה רביעית?
(2) יש יום אחד בשנה שבו מתפללים גם תפילה חמישית.
מהי התפילה? באיזה יום בשנה מתפללים אותה, ומדוע תיקנו אותה חכמים?
(7 נקודות)

4. שלא לסור מדבריהם (תצו)

- א. (1) כתוב מיהו "זקן ממרא".
(2) מחלוקת שעניינה עיבור השנה יכולה להביא לידי חיוב כרת. פרט והסבר.
(7 נקודות)
- ב. "ספקא דאורייתא — לחומרא, ספקא דרבנן — לקולא".
באר והדגם כלל זה. (6 נקודות)
- ג. (1) רמב"ן כתב שלפי דעת הרמב"ם יש להחמיר מאוד בדברי סופרים.
הסבר מדוע.
(2) לטענת רמב"ן, דברי הרמב"ם אינם מתיישבים עם הכלל "ספקא דאורייתא — לחומרא, ספקא דרבנן — לקולא".
הסבר את הקושי.
(7 נקודות)

5. לשלח האם אם לקחה על הבנים (תקמה)

- א. מהי מצוות "שילוח הקן", ומה טעמה?
(6 נקודות)
- ב. (1) "אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" (ויקרא, כ"ב, כ"ח) — הסבר את האיסור שבפסוק.
(2) כתוב שני טעמים לאיסור זה.
(8 נקודות)
- ג. בעל ספר החינוך כתב: "אמנם כי יש מן המצוות שלא השגנו בטעמן במיעוט שְׁכָלְנו מרוב עומקן ותכלית גודלן", ואף על פי כן הוא הציע להן טעם. מדוע הציע טעם? (6 נקודות)

פרק שני (20 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 6-8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

6. מצוות תוכחה לישראל שאינו נוהג כשורה (רלט)

א. בעל ספר החינוך הזכיר את דברי חז"ל "חיוב מצווה זו עד הפְּאָה".

הסבר את דברי חז"ל אלה. (3 נקודות)

ב. (1) יש מצבים שבהם אין לקיים את מצוות תוכחה. הסבר מדוע.

(2) אדם נמנע מלהוכיח את חברו על נזק שהסב לו.

אילו תוצאות שליליות עלולות להיות לכך?

(7 נקודות)

7. לאהוב את הגרים (תלא)

א. "כי גרים הייתם בארץ מצרים" (שמות, כ"ב, כ'). מדוע הזכיר הפסוק עובדה זו? (6 נקודות)

ב. בעל ספר החינוך כתב שהעוֹבֵר על מצוות אהבת הגר "ביטל עשה זה ועונשו גדול מאוד".

כתוב שני מעשים שהעושה אותם מבטל עשה זה. (4 נקודות)

8. ענה על שניים מהסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

א. כתוב שני טעמים למצוות שמיטת קרקעות.

ב. אם אין עניים שייטלו פאה מן השדה, מה דין הפאה, ומה הטעם לדין זה?

ג. במצוות קריאת שמע כתב בעל ספר החינוך: "ובאמצען שואל מפני הַיְרָאָה... ומשיב מפני הכבוד".

הסבר את דבריו.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך